

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a — dar prenumeratiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre una triloniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-netate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre una triloniu 2 fi. in v. a. Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte sidieniele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diriginte a diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacee timbralo.

„Gur'a-Satului“ ca Diogenu: Cercu, — — cercu — —, un'a un'a cercu „Asociatiunea nationale d'in Aradu pentru cultura si conversarea poporului romanu“, dar' necairi nu afli neci Directiunea, neci Cass'a, neci Bibliotec'a, neci mobilele si protocólele ei macaru, ci ori si unde amblu pre urm'a ei — totu numai de trafice dau!!!

Cultur'a magiara.

— Dedicatia cu plecatia pentru cult'a si ungerese'a natia. —

Ah vino, vino 'n graba,
Tu musa multu iubita,
Sà prindu, — sà me incaieru
In chic'a ta spèrlita, —
Me iá pre braciulu teu;
Sì 'ncórda-mi astadi lir'a —
Sì 'nspira-mi o ideia,
Sublima, multu marétia,
De care sà nu scia —
Neci Bot'a — fiulu teu!

Sì fà, ca lir'a-mi dulce
De sunete divine,
Cu farmece de nimfe,
Cu tonuri multu sublime,
Sà cante-unu cantu frumosu,
De marea sí nespus'a
Cultura mongolésca,
Ce asta-di o admira
Chiaru ginteá omenésca
Sì trage-a ei folosu!

A fostu sí este mare
Cultur'a aslata,
Sì semnele, ce-acum'a
De-unu tempu ni se aréta,
Ni spunu, cà 'n venitoriu
Cultur'a ungerésca —
Va fi fanaru la lume,
Popórele adi culte,
Cu 'ncetulu s'oru supune —
Priimindu cultur'a loru!

Grabiti, ve juru, cu totii,
Romani fara cultura,
Sì 'mbraciosiati cultur'a
Magiara — cu caldura,
Ba chiar priimiti-o;
Cà-ci misera-e a vóstra
Sì multu e delasata,
Sì nu e natiunala
Ca-a loru, — ci e furata,
Deci negligati-o! . . .

L.
Francisc H. H. Gur'a Satului.

Unu discursu între Ionu Oltenesculu si Draguti'a Militariulu.

Ionu: Numai ce-e dreptu, frate, dar' noi grozavu ne-
bunimu lumea.

Dragutia: Pe candu sí asìe e destulu de nebuna.

Ionu: D'apoi cà de aceea o nebunimu sí noi, pentru
cà e dejà nebuna.

Dragutia: Intru adevèru, cà-ci altu-cum de multu
ni dadeau ei cu petiorulu in dosu.

Ionu: Totu-sì dara e dreptu, cà vindietoriulu castiga
in dio'a de adi, vedi noi, cari ne-amu vindutu consciinti'a
sí natiunea, — cata numai la pepturile nòstre!

Dragutia: Sì apoi ce-e mai frumosu, cà noi tocmai
aceea ne amu vindutu ce nu amu avutu neci candu.

Epistó'ia lui Pacala catra Tandala.

Lumea-mare, 14. Andrea, 1872.

Frate Tandalo!

Credu cà dóra ai fi sí crediutu acum'a, cà am
moritu de nu mai corespundu cu tine; dar' nu, nu
poti mori, candu esci sanetosu ca pescele in apa.

Caus'a tacerei mele este acést'a: am amblatu
multa imperatía batutu de venturi sí plóia, sí pana
adi nu am avutu tempu liberu sí pace, sà potu fircauí
cev'a pentru tine frate. Asta-di sosì dío'a norocósa,
candu am onóre a-ti scrie un'a noutate d'in caletori'a
mea aventuriósa.

Alalta-ieri in *Orade*, pe la diece óre 'nainte de
média-di, trecendu pe lunga „Csarnok,” audu napoi'a
mea nisece ómeni, vorbindu despre *fundatiuni*; me
uitai indereptu, sà vedu cine sunt ómenii acei intere-
sati de fundatiuni? Pre unu-lu cam cunoscuí, semená
a fi *Dragu* dragutiu, celalaltu inca prospiciá a omu
harnicu, avea unu nasu lungu, ascutitu sí rosíu, ca o
piparcea, séu ca unu racu friptu.

Apoi càtu de minunatu curgea discursulu, in
dóue limbe, candu romanesc, candu mongolesce;
de aci cugetai cà trebue sà fia omeni procopsiti.

— — Dlu *Nasot'a* díce catra Dlu *Dragu*:
„multi teneri seraci se impartasiescu d'in beneficiulu
fundatiunei *Gojdu*.”

Dlu *Dragu* respunde suridiendu: „multi Dieu,
aztán az én derék deákom is kap stipendiumot Gozsdu
fundatiojából.”

Dlu *Nasot'a*: „cum? se póte acést'a? déca n'ai
ajunsu tu sórtea de a cersí, pentru ca sà poti sustiené
copilulu la scóla?”

Dlu *Dragu*: „micsoda? nem ugy mén a; ast'a
e fala pentru mine, kedves barátom.”

Dlu *Nasot'a*: „esodálatra méltó dolog csakugyan,
candu avutulu inca mai cutéza a cersí; ce va face
atunci a szegény sorsu ember?!“ —

Frate Tandala, Dieu m'am miratu fórté, candu
audii, cà sí cei avuti cersiescu; eu inca cunoscu pre
Dlu *Dragu*, cà i-a datu bunulu Ddieu de tóte ce-i
trebuescu, ar poté lasá cersirea pentru acei ce nu o
potu incungiurá. Mai tare me mirai, candu dragutiulu
díse, cà cersirea e fala pentru elu! . . . Bata-o
foculu ce mai fala! Apoi frate Tandala mai sciu eu
ómeni cu pungele pline, sí totu-sì nu li-e scárba a
cersí dupa stipendie pentru copiii loru. Ce cugeti
frate, nu sciu despre insielatiunile aceste cei ce
impartu stipendie!

Mie mi-pare cà trebue sà scia, numai càtu nu
vreu sà scia, cà scii tu . . . patronus atque patroni. . .

Atát'a acum'a, de alta data ti-voiu serié mai
multe, *) sí pana atunci remanu

Alu teu

frate de cruce:

Pacala m. p.

candidatu de sispán in varmegi'a Lapte-dulce.

*) Contámu!

Red.

Ómenii poporului cei de demultu, și cei de acum'a.

Ómenii poporului de demultu se osteneau și regusiau vorbindu și invetiandu pre poporu spre scopuri bune.

Ómenii poporului de acum'a regusiescu și ei a se laudá pre sine, pentru scopurile lor. —

Ómenii poporului de demultu intrau și in focu pentru cus'a santa nationale.

Ómenii poporului de acum'a inse mai totu de-un'a au câte un'a cauza a se feri de pré mare focu nationalu.

Ómenii poporului de demultu și-castigau auscultatori d'in poporu.

Cei de acum'a inse mai bucurosu și-castiga averi si mosfi de la poporu. —

Ómenii poporului cei de demultu fondau buna starea poporului.

Cei de acum'a inca fondéza, dar bance, intrige, și ruinarea poporului. —

Pre ómenii poporului de de multu ii și iubiá și pretiuiá poporulu.

Ómenii poporului cei de acum'a inse despretiuescu și tradéza pre poporu. —

Ómenii cei de demultu ai poporului conduceau pre poporu cu invetiaturi morale și cuventari patriotice.

Ómenii poporului cei de acum'a inse mai bine se lasa ei a se seduce și a se cumpará de catra contrarii poporului. —

Ómenii cei de demultu ai poporului erau blandi, intiepti și adéverati parinti ai poporului.

Cei de acum'a inse voiescu a fi toti providentiali și dictatori ai poporului. —

Ómenii cei de de multu ai poporului secerau totu de-un'a numai onóre și recunoscinti'a poporului.

Cei de acum'a inse mai totu de-un'a se blamáza naintea poporului. —

Vaslesiu.

TANDA SI MAND'A.

T. Óre de ce nu a votatu *Petru Nemesiu* ca *Cséri* pentru amandamentulu lui *Parteniu Cosm'a*?

M. Că-ci elu in aceea șiedintia a absentatu.

T. Nu se póte, că io lu-am vediutu de pe galaria.

M. A absentatu spiritualmente numai, că corpu-fu de facé. —

T. Dar apoi unde a potutu fi elu cu duhulu?

M. A ajutatu la straportarea desfiintiatului Comisariatu transilvanénu dela *Clusiu* la *Pest'a*. —

T. Bine dicit, că acolo va fi fostu. —

T. Mando, te mai intrebun un'a. — Scii tu: cine au fostu „*Demosthenes*“?

M. Hm! Éra me bagi in istoria, pre care-ti spunu dreptu, că nu o am studiatu. —

T. Tu, ca teologu absolutu d'in institutulu archidiecesanu d'in *Sibiu*, să nu scii astu-feliu de lucru din istori'a universale! —

M. Vedi frate, acum'a me spasescu de pecatele mele, că-ci io mi-am platitu esamenulu d'in istoria in *Beiusiu* cu 10 zloti, și nu am studiatu neci o iota. —

T. Frumósa crescere ai avutu tu frate. — La urma tu cu tóte studiéle ai facutu asiá! —

M. Cam asiá, déra apoi io am praxe buna, și mi-vine tocmai acum' a-minte d'in praxea și esperinti'a-mi consumata, că cine a fostu *Demosthenes*. — Asiá ti marturisescu in numele sfintei troitie, că *Demosthenes* a fostu unu elinu, séu grecu vechiu, și retoru mare, care incepea cuventarile sele totu cu „*Oi 'andres 'athenșioi*.“ —

T. Frumósa sciintia istorica-ti-ai castigatu și tu cu studiulu teu. ¡Audi-me pre mine, te rogu. — *Demosthenes* a fostu unu Slavu și a-nume unu *Bohemu*, séu *Cehu*, care a graitu cam asiá: „*Zatracéna wótwelike rosumu dics kaiscede sloweck temu postechné*.“

M. Pentru mani'a tatalui cerescu! ce vorbesci și batjocoresci tu pre elinulu celu renumitu!

T. Am dreptu, scumpule, și me provocu la corespondintele lui „*Vaterland*“, care cu „*Curtius*“ in mana, asiá dara cu istori'a in mana, a doveditu, că *Demosthenes* a fostu stramosiulu lui *Palacky*. — Scii acum'a?

M. O putere Ddieșca, că ce blasfemia mai póte fi și acéș'a! — Apoi ce va dice *Táncsics* la acestu pascuulu? ! —

T. Ce vrei tu să dicit cu cuventulu acéș'a pascuulu? Io nu te pricepu. — Desfa-mi-lu nitielu dupa etimologi'a lui *Cipariu*. —

M. Amara seracia spirituale mai posedi frate, cu atestatele tale castigate pr'in simonia! — Vedi cum te tromfezu, déca nu scii istori'a lui *Beniaminu Popu* d'in *Blastu*. — Audi dara și casca-ti ochii tei cei habauci. — „*Pascuulu*“ vine dela cuventul „*Pasquino*“, redactorulu diurnalulu umoristicu alu infalibilelu *Pavelu* alu IV. d'in.

T. *Maremurasu*.

M. Tu vrei să dicit, că dóra alu protopopulu d'in *Marmarosu* *M. Pavelu*, care cátu cu voi'a, cátu fore voi'a, *ghierleniloru* fu denumitu in *Berolinu* de episcopu — pre basea s. s. canóne basericesci. — Nu de acestu episcopu voiescu a-ti spune. — „*Pasquino*“ a fostu unu sabáu comicu, care pr'in satirele lui nimerite aduná multu publicu in giurulu și in siatr'a sa, — ceea ce se aflá in *Rom'a*, vis-à-vis de o statua, pre care mai in tóta demanéti'a se aflau satire acatiate, ca a le lui Ioni, care se adscribeau tóte-lui *Pasquino*, dela care nume de sabáu vine substantivulu „*pasquilu*“.

T. Vediu acum'a seraculu de mine, că reu am facutu, că-ci nu am studiatu io istori'a cum se cade. Si-mi pare reu, că in loculu actelorú sinodali, cu a carorú cetire me ocupu mereu, și in care affu totu interpelatiuni nerespunse și propuneri urginte declarate și nepuse la ordine, precumu este a sinodulu archidiecesanu d'in estu anu nrulu 25 d'in șiedinti'a a IV-a — să-mi fiu luatú alte carti mai bune spre ectura. — Me voiú indreptá. crede-mi, acum'a la betranetie, ca să nu mai manancu dela tine mere paduretie. — La revedere. —

M. Ddienu cu noi. — Aminu. —

Pentru tóte banii

Ast'a este in tempulu de adi parol'a celoru mai multi negutiatori si siarlatani politici, si totu-si nu sciú déca Domnialoru si-ar dá paralele loru unor'a, cari li-ar dá ca amanetu si ca garantia — de esemplu:

libertatea ungresca, — séu onestitatea ministri-loru actuali, — séu renumele deputatiloru deachisti, — séu hartiele fondului Asociatiunei aradane, — séu patriotis-mulu si onórea renegatiloru, — séu politic'a lui *Deák*, — séu popularitatea lui *Lonyay*, — séu creditulu lui *Kerkápoly*, séu echipagiulu armatei ungresci, — séu veni-tulu comunei *Logosiu*, — séu solidaritatea conducatoriloru nationali, — séu credintia barbatiloru inorati, — séu na-tionalismulu dameloru romane, — séu consciintia a celoru mai multi advocati, — séu caracterulu celu politicu alu lui *Draguti*'a si mai altoru episcopi romanesci, — séu promisiunile prenumerantiloru romani, — séu restantiele redactiunei „*Gurei-Satului*“ ect. ect. De aci apoi se vede lamuritu, cá neci banii nu se dau pentru tóte.

Unu nou paragrafu,

pre care inca aru trebú, ca contele *Lonioi* sà-lu vèrësca in legea (contr'a) nationalitatiloru d'in tíera, si adicate:

§.

Totu diregatoriulu romanu, care va cutezá sà manance *mamaliga*, fia aceea cu brandia, séu cu lapte, se va privi de unu conspiratoriu cu partid'a nationale si ca unu contrariu principiiloru guvernul-ui actuale; deci se va alungá d'in postulul seu, de óre ce mamalig'a este bucat'a cea mai nationale romanésca, si pr'in urmare fórte periculósa pentru integritatea statului magiaru. **Lonioi.** m. p.

MELIT'A REDACTIEI si a AMINISTRATIEI.

≡ Catra on. publicu romanu:

Amu fostu initalorii unni diurnala de speci'a acést'a pentru romanii de d'in cóce de muntii Car-patiloru; éra acum' éta-ne cá stámu a intrá in alu XIII-le anu alu esistintiei diariului.

Unu síru de ani frumosu este acést'a, dniloru, pentru a fi garantatu creditulu diurnalului nostru.

Proprietariu, editoriu si redactoru diriginte: **Mircea B. Stanescu.** — Girante respundietoriu si corectore: **Basilii Petricu.**

Teatru romanescu in Aradu!

Dnulu Ioane Demetriu Ionescu d'in *Galati* d'in-preuna cu soci'a sa *Fani Ionescu* si cu dnulu *Martinu Georgescu*, cari avura onórea a se produce cu resul-tatu stralucitu inaintea Majestatei Sele a Sultanului si inaintea M. S. Domnului Romaniloru Carolu I. au sositu in Aradu, si in 27. si 28. nou Diecemyre 1872. voru a dá representatii teatralei.

Ce se aduce spre placut'a cunoscintia a on. publicu romanu, cu observare, cá piesele, locul, in-ceputulu si pretiulu intrarei voru fi anunciate pr'in deosebite afisú.

Dreptu-ce invocamu totu spriginulu posibilu pen-tru intreprinderea acestoru frati ai nostri de d'in colo de *Carpati*, avendu firm'a sperantia, cá on. publicu romanu va sci si pentru asta data aprecia nisuinti'a loru. — Asté sà fia!

Redacti'a.

Fore sà o spunemu, se scie, cá amu luptatu si amu sacrificatu multu; multi d'in on. publicu inea si-au facutu detori'a nationale catra asigurarea esis-tintiei acestui diariu, ceea ce sà li fia dísa spre onóre.

Dar' multi altii n'au facutu nemicu; ba inca ni-au facutu daune si greutati mari, — dovéda sà fia, cá au cerutu diurnalulu pre credintia, si restan-tiele neincassate adi facu sum'a de fi. 1006. in v. a.

Enórma ajma pentru o béta Aministratia si Redactia romanésca!

Cu tóte aceste inca nu desperámu, promitemu a mai face ce potemu, si in acést'a gandire a nóstra declaramu continuarea edarei diurnalului nostru „*Gur'a-Satului*“ si pre venitoriu, pre lunga conditiile urmatórie:

I. Pentru imperiulu *Ostr.-Ungurescu*:

pre 1. anu cu	fi. 8. cr. —
„ 1/2. „ „	„ 4. „ —
„ 1/4. „ „	„ 2. „ —

II. Pentru *Romania si strainetate*:

pre 1. anu cu	fi. 10. cr. —
„ 1/2. „ „	„ 5. „ —
„ 1/4. „ „	„ 2. „ 50 in v. a.

In credintia nu se dá diurnalulu nimenui'a,

Colectantiloru dela 10. esemplarie se dá unulu rabatu, fia in natura, fia in pretiulu equivalentu.

Va sà díca impregiurarile ne-au impinsu intru a ridicá costulu abonamentului de pone acum' cu fi. 2.

Pentru cá:

pretiulu tipariului, xilografiloru, desemnariloru, lem-nului, si alu papirului adf este mái inaltu cu 25%. de ce a fostu, si in urmarea acestui evenimentu tóte diurnalele straine au fostu nevoite a-si inaltia pretiulu, chiaru si diurnale de acele, cari dispunu de 6000 — 50000 — 100000. de abonati, si pentru-cá:

in anulu viitoriu avemu de gandu a dá mai multe ilustratiuni.

Ddiu sà ni ajute!

3. femei romane, veduve, cu buna portare, tenere la etate, se recomanda pentru a fi aplicate de *económe*, in deosebi pre la dnii preuti veduviti.

A se adresá la redacti'a acestui diurnale, unde respectivii doritori potu primí informatiuni mai speci-ali ori in persóna, ori pr'in corespundintia chiaru.

Se afla spre vindicare si se potu trage dela sub-semnatulu editoriu (Aradu, strat'a Teleki-ana nrulu 27) urmatóriele uvrage romanesci:

1. „*Poesii de Iulianu Grozescu*“ cu portretulu autorului. Pretiulu 2 fl. in v. a.

2. „*Buchetu*“, cadritu romanescu pentru forte-planu de, dn'a *Maria Nicóro* nascuta de *Sierbu*. Pretiulu: cr. 80. in v. a.

3. „*Calindariulu Babeloru*“, calindariu umo-risticu, pentru anulu 1871. totu de o data si pentru 100 de ani. Pretiulu: cr. 30. in v. a.

4. O coleptiune completa d'in diurnalulu umoristicu „*Gur'a Satului*“, semestrulu II. anulu 1870 brosiuratu. Pret.: fl. 3 v. a.

5. O coleptiune completa d'in diurnalulu umoristicu ilustratu „*Gur'a-Satului*“, cursulu intregu alu anului 1871. brosiu-ratu. Pretiulu fl. 6. in v. a.

Dupa 10. esemplarie unulu se da ca rabatu, fia in natura, fia in valórea lui.

M. B. Stanescu.